

Nader ecologisch onderzoek (marters) mast 55

Verkabeling Zutphen

projectnummer 0486826
definitief revisie 00
19 december 2023

Nader ecologisch onderzoek (marters) mast 55

Verkabeling Zutphen

projectnummer 0486826
documentnummer 0486826.100
definitief revisie 00
14 december 2023

Auteur

J. Hovius
J. Melis

Opdrachtgever

Qirion B.V.
Dijkgraaf 4
6921 RL Duiven

Gecontroleerd:

J. Dekker

datum
19 december 2023

beschrijving
definitief

vrijgave
L. de Jong-van Twisk

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Ligging	1
1.3	Leeswijzer	3
2	Cameraonderzoek	4
2.1	Locaties onderzoek	4
2.2	Onderzoeksmethode	5
2.3	Resultaten	5
3	Samenvatting en conclusie	12
4	Bronnen	13

1 Inleiding

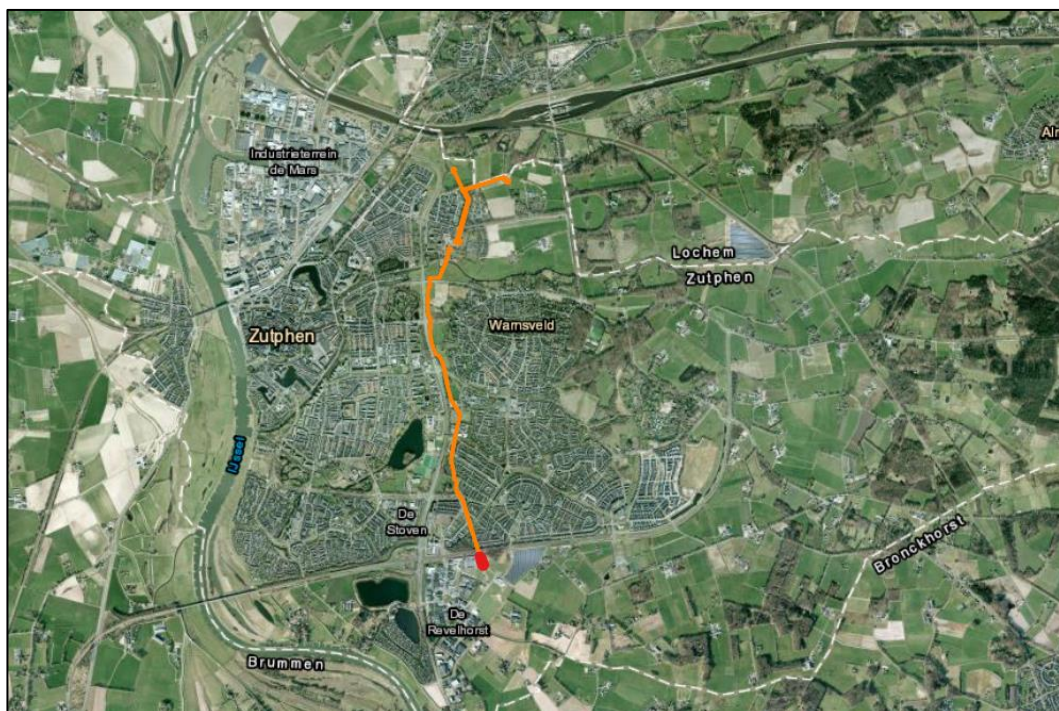
1.1 Aanleiding

In opdracht van Qirion B.V. is door Antea Group een Natuurtoets uitgevoerd. De opdrachtgever is voornemens om drie bovengrondse hoogspanningsverbindingen ondergronds te verkabelen. Het tracé is gelegen in Zutphen, gemeente Zutphen, provincie Gelderland. Het uitvoeren van dit project zal in twee fasen plaatsvinden. In de eerste fase worden de kabels gelegd, in de tweede fase worden de masten verwijderd. Het amoveren van de masten zal pas over ca. 3 tot 4 jaar worden uitgevoerd.

Voor de eerste fase van de werkzaamheden (de verkabeling) is een Natuurtoets uitgevoerd (Hovius, J., 2023). Uit de natuurtoets is gebleken dat de voorgenomen werkzaamheden in de eerste fase, mogelijk een negatief effect hebben op beschermde soorten. Om negatieve effecten op algemene broedvogels en verblijfplaatsen en vliegroutes van vleermuizen te voorkomen, dienen mitigerende maatregelen genomen te worden. Om mogelijke negatieve effecten van de werkzaamheden op steenmarter, wezel, hermelijn en bunzing te kunnen beoordelen, is nader onderzoek benodigd. In onderhavig rapport worden de resultaten van het nader onderzoek naar deze soorten behandeld.

1.2 Ligging

Het tracé start aan de Boggelderenk ten oosten van Circulus Recycleplein Zutphen in het zuiden van Zutphen en loopt dwars door Zutphen heen richting het noorden. Het tracé eindigt ten noorden van Zutphen in agrarische percelen bij het Oostveensepad. De geschikte locatie voor de steenmarter, wezel, hermelijn en bunzing bevindt zich in bosschages bij de start van het tracé, te weten mast 55, aan de Boggelderenk. Deze locatie is gelegen op bedrijventerrein 'De Revelhorst'. Hier zijn onder andere een recyclebedrijf, gemeentewerf, zonnepark en een penitentiaire inrichting gelegen. Op de locatie van de werkzaamheden is een bosschage aanwezig waar onder andere wilg, braamstruiken, rode kornoelje en brandnetels staan. Daaromheen is extensief kruidenrijk grasland gelegen. Ten oosten van desbetreffende locatie is nog een groter bosschage aanwezig. In Figuren 1.1 en 1.2 is de globale ligging van het onderzochte gebied weergegeven.

Figuur 1.1. Globale ligging van onderzochte gebied (rood) aan de Boggelderrenk te Zutphen ten opzichte van het tracé (oranje) (bron achtergrond: Esri).

Figuur 1.2. Globale ligging van onderzochte gebied rond mast 55 aan de Boggelderrenk te Zutphen (bron achtergrond: Esri).

1.3 Leeswijzer

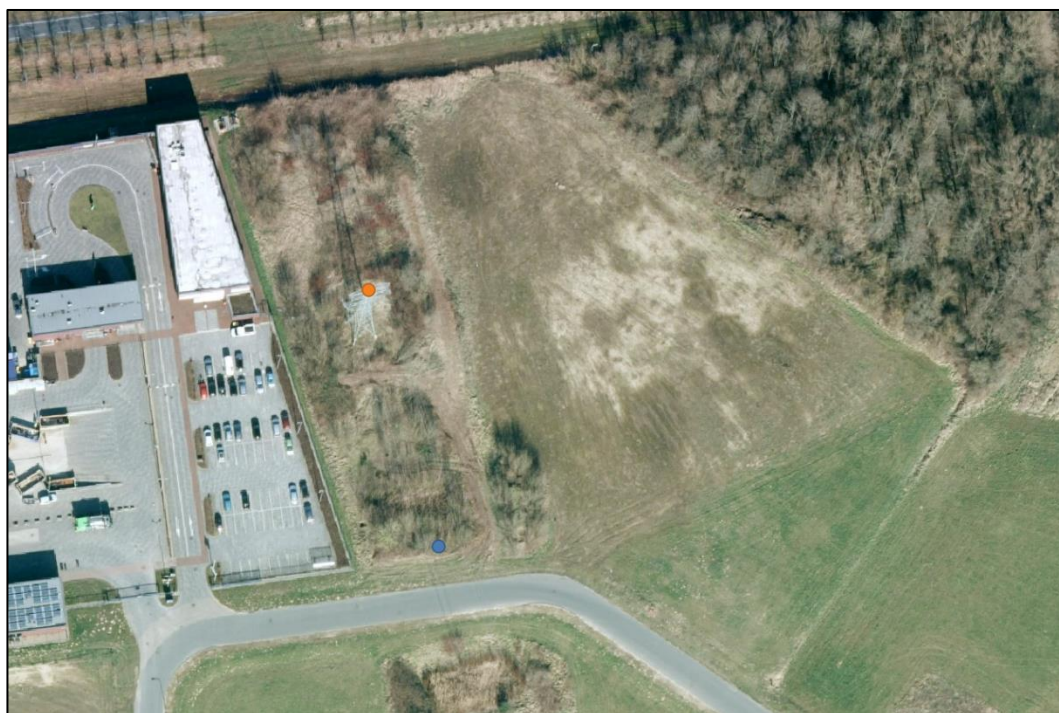
De rapportage van het nader onderzoek is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van het nader onderzoek en het projectvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft het nadere onderzoek. Hierbij wordt in volgorde ingegaan op:
 - De locatie(s);
 - De onderzoeksmethode;
 - De resultaten;
 - De conclusie en benodigde vervolgstappen.
- Hoofdstuk 3 betreft een samenvatting van de resultaten en de benodigde vervolgstappen.

2 Cameraonderzoek

2.1 Locaties onderzoek

Uit de eerder uitgevoerde natuurtoets¹ is gebleken dat bij de start van het tracé, bij mast 55 aan de Boggelderenk mogelijk verblijfplaatsen van de steenmarter, hermelijn, wezel en bunzing aanwezig kunnen zijn door de geschiktheid van het habitat. In Figuren 2.1 tot en met 2.6 zijn de locaties van de camera's en struikrover weergegeven.

Figuur 2.1. Locaties van de struikrover (oranje stip) en camera's (blauwe stip) (bron achtergrond: Esri).

Figuur 2.3. Camera's.

Figuur 2.4. Impressie locatie camera's.

¹ Natuurtoets Verkabeling Zutphen, Antea Group (kenmerk: 0486826.100, d.d. 5 oktober 2023).

Figuur 2.5. Struikrover.

Figuur 2.6. Impressie locatie struikrover.

2.2 Onderzoeksmethode

Het onderzoek naar de steenmarter, hermelijn, wezel en bunzing is uitgevoerd conform de “Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming” (Zoogdiervereniging, 2017).

Vanwege de mogelijke aanwezigheid van de steenmarter, hermelijn, wezel en bunzing is zowel gebruik gemaakt van een losse cameraval als van een struikrover. Deze cameraval en struikrover zijn gedurende 12 weken (14 september 2023 tot 13 december 2023) geplaatst op de meest geschikte locaties in het plangebied. Om de kans op het vaststellen van de aanwezigheid van marterachtigen te vergroten, is een lokmiddel gebruikt in de vorm van sardines bij de struikrover. Na zes weken zijn de batterijen en de geheugenkaarten van de camera's vervangen.

2.3 Resultaten

Er zijn verschillende bevindingen gedaan tijdens het nader onderzoek naar de steenmarter, hermelijn, wezel en bunzing. In tabellen 2.1 tot en met 2.2 zijn alle waargenomen niet-beschermden soorten en beschermden soorten op een cameraval of een struikrover per locatie weergegeven. Bij de waarnemingen van beschermden soorten is tevens aangegeven op welke data en tijdstippen ze zijn waargenomen.

Tabel 2.1. Waargenomen niet-beschermden en wel beschermden soorten op de cameraval in het zuidelijke deel van het projectgebied.

Locatie	Waargenomen niet beschermden soorten	Locatie	Waargenomen beschermden soorten	Datum/tijd
Cameraval	Haas	Cameraval	Steenmarter	12-12-2023 22:10 11-12-2023 21:54 11-12-2023 21:46 10-12-2023 23:45

Locatie	Waargenomen niet beschermde soorten

Locatie	Waargenomen beschermde soorten	Datum/tijd
		10-12-2023 20:44 10-12-2023 06:30 9-12-2023 01:47 8-12-2023 20:20 8-12-2023 20:00 8-12-2023 05:00 8-12-2023 00:08 7-12-2023 23:27 7-12-2023 20:06 7-12-2023 01:16 4-12-2023 02:54 4-12-2023 02:21 4-12-2023 02:12 3-12-2023 23:31 28-11-2023 22:39 25-11-2023 21:26 23-11-2023 21:47 23-11-2023 02:06 21-11-2023 09:02 21-11-2023 02:01 21-11-2023 01:16 21-11-2023 00:07 19-11-2023 00:06 18-11-2023 00:10 13-11-2023 05:08 13-11-2023 03:04 11-11-2023 22:10 11-11-2023 03:22 5-11-2023 01:32 3-11-2023 22:03 2-11-2023 23:10 2-11-2023 20:50

Locatie	Waargenomen niet beschermde soorten	Locatie	Waargenomen beschermde soorten	Datum/tijd
				21-10-2023 22:14 5-10-2023 22:52 1-10-2023 01:20 24-9-2023 20:53 20-9-2023 21:52 17-9-2023 20:32 16-9-2023 22:55
	Huiskat		Das	14-10-2023 04:48 4-10-2023 23:06 1-10-2023 21:52 1-10-2023 04:15
	Vos			
	Bruine rat			
	Fazant			
	Ekster			
	Roodborst			
	Merel			
	Koolmees			
	Gaai			
	Waterral			

Tabel 2.2. Waargenomen niet beschermde en wel beschermde soorten op de struikrover.

Locatie	Waargenomen niet beschermde soorten	Locatie	Waargenomen beschermde soorten	Datum/tijd
Struikrover	Fazant	Struikrover	Steenmarter	08-12-2023 22:22 17-11-2023 05:06
	Heggenmus			
	Koolmees			

Locatie	Waargenomen niet beschermde soorten	Locatie	Waargenomen beschermde soorten	Datum/tijd
	Koperwiek			
	Merel			
	Pimpelmees			
	Rietgors			
	Roodborst			
	Vink			
	Winterkoning			

Steenmarter

De steenmarter is 43 keer waargenomen op de cameraval in het zuidelijk deel van het projectgebied en twee keer op de struikrover bij de hoogspanningsmast. Hierdoor is de kans aanwezig dat er een verblijfplaats aanwezig is binnen de invloedsfeer van de werkzaamheden. Een verblijfplaats van de steenmarter zou zich in de dichtbegroeide bramenstruiken kunnen bevinden. Daarnaast dient het bosschage als essentieel foerageergebied omdat er in de nabije omgeving weinig andere bosschages aanwezig zijn.

Door de voorgenomen werkzaamheden, waaronder het verwijderen van struikgewas, kan niet uitgesloten worden dat verblijfplaatsen worden aangetast en dat foerageergebied gedeeltelijk en tijdelijk ongeschikt raken. Tevens treedt tijdelijk verstoring op van mogelijke aanwezige verblijfplaatsen en foerageergebied van de steenmarter tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden. Dit is in strijd met de Wet natuurbescherming, waardoor een ontheffing aangevraagd dient te worden voor de steenmarter. Tevens dienen maatregelen voor de soort getroffen te worden om negatieve effecten zo veel mogelijk te voorkomen. Deze maatregelen dienen te worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.

Figuur 2.7. Steenmarter op cameraval.

Figuur 2.8. Steenmarter op cameraval.

Das

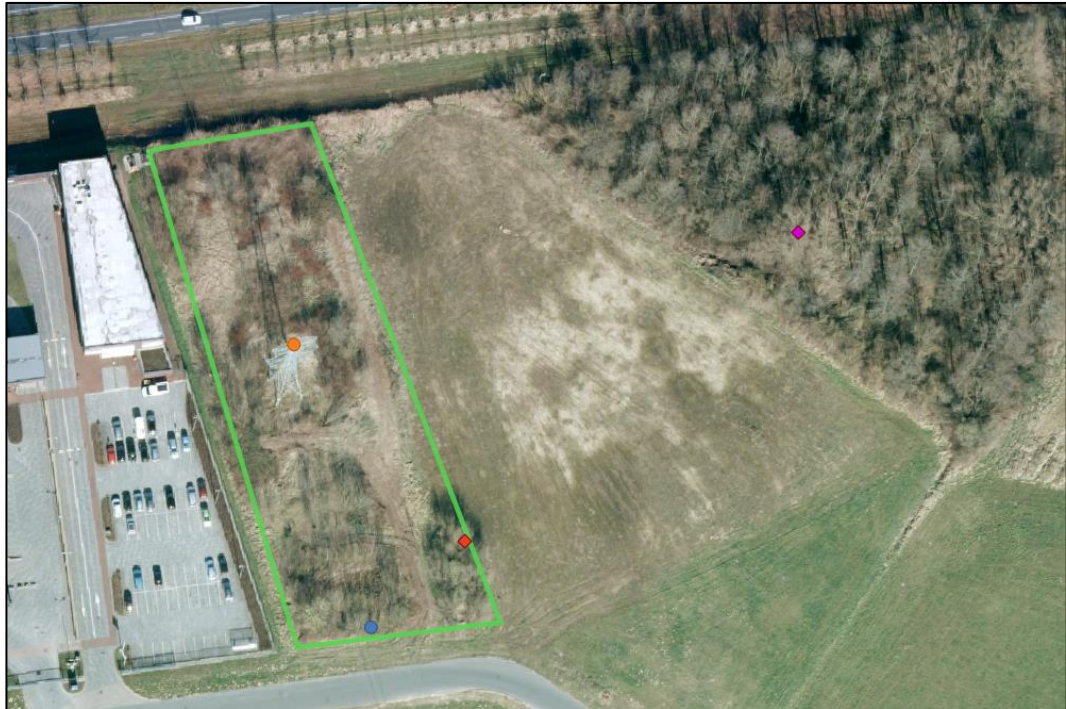
De das is vier keer waargenomen op de cameraval in het zuidelijk deel van het projectgebied. Tijdens het vervangen van de batterijen en geheugenkaarten was een vluchtpijp van das aangetroffen aan de rand van het bosschage in de zuidoostelijke hoek van het projectgebied (Figuur 2.9). Bij het ophalen van de camera en struikrover bleek dat deze vluchtpijp was ingestort en niet meer in gebruik is (Figuur 2.11). In het bosschage ten oosten van het projectgebied is eveneens een vluchtpijp aangetroffen (zie Figuur 2.10). Deze is ook niet meer in gebruik wat blijkt doordat de ingang is overgroeid met vegetatie (Figuur 2.12).

Een vluchtpijp is een ondiep hol dat de das, verspreid over het territorium graaft om te kunnen vluchten bij dreigend gevaar. Vluchtpijpen worden vaak vervangen en nieuwe vluchtpijpen worden in een nacht gegraven. Het bosschage waar de werkzaamheden worden uitgevoerd en het grotere bosschage ten oosten van het projectgebied, zijn uitvoerig onderzocht op aanwezigheid van een hoofd- of bijburcht van de das. Deze zijn niet aangetroffen. Een vaste verblijfplaats van de das is hiermee uitgesloten.

Vermoedelijk betreffen de waarnemingen van de das op de camera een individu welke op zoek is naar een nieuw territorium. De waarnemingen van de das zijn gedaan binnen een tijdspanne van twee weken, daarbuiten is de das niet meer vastgelegd op de camera. De omgeving van het projectgebied wordt mogelijk sporadisch gebruikt als foerageergebied door de das. Echter is er in de omgeving genoeg en meer geschikt foerageergebied aanwezig. Er is veel verstoring aanwezig door de drukke weg ten noorden van het projectgebied en de bedrijvigheid van het bedrijventerrein. Essentieel leefgebied van de das is daarom uitgesloten. Wel dient rekening gehouden te worden met de das door werkzaamheden niet uit te voeren tussen zonsondergang (of later dan 19.00 uur als de zon later onder gaat) en zonsopgang. Daarnaast dienen graafgeulen altijd te worden afgedicht zodat de das niet in de graafgeul kan vallen. Indien deze werkwijzen worden opgevolgd zijn negatieve effecten op de das uitgesloten.

Figuur 2.9. Das op cameraval.

Figuur 2.10. Locaties van de struikrover (oranje stip), cameraval (blauwe stip), ingestorte vluchtpijp (rode ruit) en begroeide vluchtpijp (paarse ruit) in groen de ligging van het onderzoeksgebied (bron achtergrond: Esri).

Figuur 2.11. Ingestorte vluchtpijp.

Figuur 2.12. Oude vluchtpijp.

Bunzing, wezel en hermelijn

De bunzing, wezel en hermelijn zijn niet vastgelegd op de cameraval en struikrover. Hieruit kan geconcludeerd worden dat essentieel leefgebied en verblijfplaatsen van de bunzing, wezel en hermelijn ontbreken binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Overige zoogdieren

Naast voorgenoemde beschermde diersoorten zijn er tevens vrijgestelde en niet-beschermde zoogdieren waargenomen, dit zijn de haas, vos en bosmuis.

Voor deze soorten geldt de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, dienen maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, genomen te worden om nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen. Bij de werkzaamheden kan de zorgplicht in acht worden genomen door het treffen van simpele maatregelen. Hieronder worden enkele maatregelen benoemd;

- Werk in één richting, waarbij de richting wordt bepaald door mogelijke vluchtroutes voor dieren. Hiermee wordt voorkomen dat dieren worden ingesloten tijdens de werkzaamheden;
- Zoveel mogelijk werken vanaf bestaande infrastructuur en stapvoets rijden, zodat dieren kunnen wegvluchten;
- Het afdichten van geulen na een werkdag zodat dieren niet in de graafsleuf vallen.

Te allen tijde zorgvuldig handelen en bij het aantreffen van dieren ze de kans geven om rustig weg te vluchten.

3 Samenvatting en conclusie

In opdracht van Qirion B.V. is door Antea Group een Natuurtoets uitgevoerd. De opdrachtgever is voornemens om drie bovengrondse hoogspanningsverbindingen ondergronds te verkabelen. Het tracé is gelegen in Zutphen, gemeente Zutphen, provincie Gelderland. Het uitvoeren van dit project zal in twee fasen plaatsvinden. In de eerste fase worden de kabels gelegd, in de tweede fase worden de masten verwijderd. Het amoveren van de masten zal pas over ca. 3 tot 4 jaar worden uitgevoerd.

Het tracé start bij de Boggelderenk ten oosten van Circulus Recycleplein Zutphen in het zuiden van Zutphen en loopt dwars door Zutphen heen richting het noorden. Het tracé eindigt ten noorden van Zutphen in agrarische percelen bij het Oostveensepad. De geschikte locatie voor de steenmarter, wezel, hermelijn en bunzing bevindt zich in de bosschages bij de start van het tracé, bij mastlocatie 55 aan de Boggelderenk. Deze locatie is gelegen op bedrijventerrein 'De Revelhorst'.

Uit de eerder in het kader van dit project uitgevoerde natuurtoets is gebleken dat de voorgenomen werkzaamheden voor fase één mogelijk een negatief effect hebben op beschermde soorten. Om mogelijke negatieve effecten van de werkzaamheden op de steenmarter, wezel, hermelijn en bunzing te kunnen beoordelen, is er nader onderzoek uitgevoerd.

In het projectgebied kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van de steenmarter, niet uitgesloten worden. Als gevolg van de werkzaamheden worden mogelijk verblijfplaatsen en essentieel foerageergebied van de steenmarter aangetast. Dit is in strijd met de Wet natuurbescherming waardoor een ontheffing op de Wet natuurbescherming voor de steenmarter dient te worden aangevraagd.

Daarnaast kan de das sporadisch foerageren in het grasland rondom het projectgebied. Voor de das dient de werkwijze zoals beschreven in paragraaf 2.3 aangehouden te worden. De bunzing, hermelijn en wezel zijn niet waargenomen binnen het projectgebied. Ten aanzien van de bunzing, hermelijn en wezel hoeven geen vervolgstappen genomen te worden.

Tevens zijn vrijgestelde en niet-beschermden soorten aangetroffen waarvoor de zorgplicht geldt. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen. Bij de werkzaamheden kan de zorgplicht in acht worden genomen door het treffen van simpele maatregelen welke genoemd zijn in paragraaf 2.3. Al deze maatregelen dienen opgenomen te worden in een ecologisch werkprotocol.

Antea Group
Heerenveen, december 2023

4 Bronnen

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten. BIJ12, Utrecht.

Netwerk Groene Bureaus (NGB), 2017. Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming.

Zoogdiervereniging, 2017. Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming. 's-Hertogenbosch: Provincie Noord-Brabant.

Hovius, J., 2023. Natuurtoets Verkabeling Zutphen (kenmerk: 0486826.100, d.d. 5 oktober 2023).

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct melding te maken bij security@anteagroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Rivium Westlaan 72
2909 LD CAPELLE A/D IJSSEL
Postbus 8590
3009 AN ROTTERDAM

E. jelmer.rotteveel@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl

Copyright © 2022

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.